

Jak JST wykorzystały subwencję oświatową.

Część oświatowa subwencji ogólnej stanowi najistotniejsze źródło finansowania wydatków publicznych na oświatę i wychowanie w Polsce. Praktycznie, co roku ponosi się na ten cel z budżetu państwa wyższe nakłady niż w latach poprzednich. Mimo tego poziom wydatków budżetu państwa przeznaczany na część oświatową subwencji ogólnej wzbudza wątpliwości. Związane są one przede wszystkim z adekwatnością wymiaru tej części subwencji w stosunku do potrzeb.

Samorządy od lat wskazują, że wynikające z subwencji kwoty są niewystarczające i większość gmin musi dopłacać do utrzymania szkół czerpiąc ze środków własnych, co odbywa się kosztem innych zadań. Od wielu lat samorządy uskarżają się, że zmuszone są dopłacać do utrzymania szkół.

Przyjrzyjmy się jak wygląda sytuacja z wykorzystaniem części oświatowej subwencji ogólnej w naszym powiecie. Łącznie z budżetu państwa 8 gmin i powiat, jako organy prowadzące szkoły i placówki oświatowe otrzymały w 2013 roku 71 mln 173 tys. zł subwencji (67mln 303 tys. zł w 2012 roku). Wzrost o 5,75%.

JST otrzymywały również dotacje na zadania bieżące (przeznaczone na dofinansowanie realizacji zadań szkoły lub placówki w zakresie kształcenia, wychowania i opieki) w kwocie 1 mln 311 tys. zł (wzrost o 3,88%) oraz dotacje na zadania inwestycyjne (majątkowe): 772 tys. zł. Dotacja w 2012 roku wyniosła 4 mln 587 tys. zł – w tym budowa hali sportowej w Klwowie 4 mln 315 tys. zł. Razem budżet państwa na zadania oświatowe przekazał kwotę: 73 mln 256 tys. zł. czyli tylko o 104 tys. zł większą niż w 2012 roku.

Przejdźmy do wydatków na cele oświatowe. Zestawienie, które prezentujemy przedstawia wydatki z uwzględnieniem tzw. wydatków bieżących: wynagrodzenia z pochodnymi, zakup energii, materiałów biurowych, pomocy dydaktycznych, wszelkich usług. Zestawienie nie uwzględnia wydatków inwestycyjnych (budowa, modernizacja infrastruktury), na które JST mogą uzyskiwać dotacje inwestycyjne bądź realizować je z udziałem środków UE. Wydatków na oświatę i wychowanie, które dotyczą przedszkoli ogólnodostępnych, oddziałów przedszkolnych czy dowożenia uczniów. Wydatki te stanowią zadania oświatowe gmin.

Uwzględniając w dochodach część ogólną subwencji oświatowej (bez dotacji inwestycyjnej), a w wykonaniu wydatki bieżące (bez inwestycji) wykorzystanie subwencji przedstawia się następująco:

Subwencja oświatowa pokryła wydatki bieżące w przypadku powiatu przysuskiego. Starostwu „zaoszczędziło” 2 mln 039 tys. zł. Z gmin w powiecie przysuskim jedynie Potworów „wygospodarował” skromne 199 tys. zł.

Pozostałe JST „dołożyły” do utrzymania edukacji. Najwięcej Miasto i Gmina Przysucha, blisko 3 mln 132 tys. zł. Ponad milion „dopłaciły” Wieniawa, Gielniów i Borkowice.

Odrzywół i Rusinów „dodały” od 130 do 150 tys. zł, a Klwów jedynie 19 tys. zł. Subwencja w gminie Przysucha oraz w Gielniowie pokryła jedynie 69% wydatków bieżących!

Sytuacja nieco się zmienia, gdy uwzględnimy wydatki majątkowe (inwestycyjne). Jedynym organem, który nie „dołożył” do szkół pozostał Potworów z zaoszczędzonymi 244 tys. zł. Powiat przysuski inwestując ponad 6 mln zł między innymi w warsztaty przy ZS nr II zamknął budżet na edukację „pod kreską” dokładając łącznie 4 mln 059 tys. zł. Z pozostałych podmiotów jedynie Klwów zainwestował w majątek trwały większą kwotę: 944 tys. zł, ale

również, jako jedyny odzyskał wydaną kwotę poprzez zwrot w formie dotacji inwestycyjnej na kwotę 722 tys. zł.

Po uwzględnieniu wszystkich dochodów z tytułu części oświatowej subwencji ogólnej i dotacji bieżących i inwestycyjnych, w zestawieniu z wydatkami na cele edukacyjne nasze władze dołożyły równe 11 mln zł. Bez wydatków inwestycyjnych kwota, którą dopłaciły samorzady wynosi 4 mln 662 tys. zł.

Pełne zestawienie:

Nazwa JST	WYKONANIE ZA 2013 R.						
	Część oświatowa subwencji ogólnej			Dochody z tyt. części oświatowej subwencji ogólnej i dotacji	Wydatki ogółem	z tego:	
		na zadania bieżące	Na zadania inwestycyjne			bieżące	majątkowe
	w złotych						
pow. przysuski	37 321 083,00	187 866,45	0,00	37 508 949,45	41 567 984,48	35 470 295,55	6 097 688,93
Borkowice	3 995 321,00	137 187,60	0,00	4 132 508,60	5 209 590,98	5 179 590,98	30 000,00
Gielniów	3 130 834,00	175 430,82	0,00	3 306 264,82	4 525 048,45	4 525 048,45	0,00
Klwów	3 202 142,00	189 571,53	727 000,00	4 118 713,53	4 355 007,51	3 410 827,37	944 180,14
Odrzywół	3 248 230,00	178 241,50	0,00	3 426 471,50	3 575 830,58	3 575 830,58	0,00
Potworów	4 464 597,00	102 169,78	44 992,32	4 611 759,10	4 368 012,59	4 368 012,59	0,00
Przysucha	7 360 569,00	121 146,42	0,00	7 481 715,42	10 652 219,52	10 613 228,52	38 991,00
Rusinów	4 085 476,00	120 502,11	0,00	4 205 978,11	4 334 230,01	4 334 230,01	0,00
Wieniawa	4 365 046,00	98 960,03	0,00	4 464 006,03	5 669 491,44	5 669 491,44	0,00

Wyniki pozostawiamy bez komentarza.

Zarząd Oddziału ZNP w Przysusze

Ale ta znacząca skala „dopłat” nie oznacza, że pieniądze z subwencji oświatowej są niewystarczające dla wszystkich gmin. Sporadycznie, ale zdarza się, że budżety samorządowe „oszczędzają” część środków pochodzących z subwencji oświatowej. Jeszcze w połowie ostatniej dekady częściej „zarabiającymi” na subwencji oświatowej jednostkami były gminy wiejskie (zwłaszcza te, w których czynniki decydujące o wzroście kosztów jednostkowych nie były zbyt silne – a więc gminy z dużą koncentracją sieci osadniczej i sporą gęstością zaludnienia), ale według danych z ostatnich lat proporcje między miastami i gminami wiejskimi się wyrównały. Tabela 2. pokazuje, jak sytuacja zmieniała się w ostatnich czterech latach.

Tabela 2. Odsetek gmin dopłacających do subwencji oświatowej (w proc.)

	2009	2010	2011	2012
Miasta wojewódzkie	94	94	94	94
Inne miasta na prawach powiatu	85	81	85	83
Miasta powiatowe	100	100	100	99
Małe miasta	96	97	96	97
Gminy wiejskie	95	95	97	97

Źródło: obliczenia własne na podstawie sprawozdań budżetowych JST

Ogólnie rzecz biorąc wysokość dopłat do subwencji oświatowej wykazuje bardzo silną statystyczną korelację z zamożnością gmin. Innymi słowy, najwięcej dopłacają ci, których na to stać. Jak wspominaliśmy powyżej, to tłumaczy stosunkowo wysokie dopłaty w grupie gmin podmiejskich. Patrząc na wyniki naszego rankingu nietrudno zauważyć, że w czołówce dofinansowujących szkoły ze środków własnych roi się od niewielkich gmin znanych z